

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl samosoudcem JUDr. Janem Dvořákem, v právní věci

žalobce: **Z. A.**
zastoupen advokátem Mgr. Davidem Obenrauchem
sídlem Kopečná 11, 602 00 Brno

proti
žalovanému: **Krajský úřad Pardubického kraje, IČ 70892822**
sídlem Komenského náměstí 125, 532 11 Pardubice

v řízení o žalobě proti rozhodnutí Krajského úřadu Pardubického kraje ze dne 24. 6. 2019,
č. j. KrÚ 48973/2019/ODSH/15,

takto:

I. Žaloba **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se včasnou žalobou domáhal soudního přezkumu v záhlaví tohoto rozsudku označeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto odvolání a potvrzeno rozhodnutí Městského úřadu Vysoké Mýto ze dne 5. 4. 2019, č. j. MUVVM/12409/2019, kterým byl žalobce uznán vinným z přestupku podle ust. § 125c odst. 1 písm. f) bod 2 zák. č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, v platném znění (dále jen „zákon o silničním provozu“), kterého se dopustil žalobce z

nedbalosti tím, že dne 15. 11. 2017 v čase 11:54 hodin na silnici I. třídy č. 35 v km 137 (ve směru na obec Holice) jako řidič motorového vozidla značky Škoda Superb, registrační značky X, překročil nejvyšší dovolenou rychlost mimo obec 90 km/hod. o 51 km/hod., přičemž žalobci byla uložena pokuta ve výši 5 000 Kč a zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu 6 měsíců ode dne nabytí právní moci předmětného rozhodnutí a dále povinnost uhradit náklady řízení ve výši 1 000 Kč. Žalobce se jako v přestupkovém řízení hájil v žalobě tím, že jednal v krajní nouzi, tedy že sice překročil nejvyšší povolenou rychlost, ale odvracel nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněného zákonem, tedy jednal v krajní nouzi, neboť jako otec své dcery spěchal za ní do mateřské školky poté, co jej telefonicky kontaktovala učitelka mateřské školky Lentilka v Hradci Králové a uvedla, že dcera zvrací, je malátná, bez barvy, volá rodiče. Zavolat lékařskou pomoc by znamenalo, že do nemocnice by musela jet sama s lékařem, pro dceru neznámou osobou (což uvedl žalobce v přestupkovém řízení). V žalobě pak namítl, že se žalovaný nevypořádal se všemi odvolacími námitkami, neprovedl jím navrhované doplnění dokazování výsledkem učitelky mateřské školky, *„čímž by byla žalobci znemožněna možnost řádné obhajoby, kdy rozhodnutí orgánu státní správy se i nadále opírá pouze o selektivní důkazy účelově vedoucí k uznání žalobce vinným přestupkem“*. Žalobce namítl nedostatečně zjištěný skutkový stav a vadu právního posouzení, odkázal na § 858 nového občanského zákoníku, který se týká rodičovské odpovědnosti, a dále rozvíjel své úvahy, které obhajovaly jeho jednání v krajní nouzi. Zasahující policisté pouze žalobce *„zdržovali a mentorovali“*, aniž by měli *„jakékoliv medicínské faktické znalosti, ... to, že by se policisté zachovali jako lidé a sami by zavezli obviněného za použití majáku do školky a nemocnice, je něco, co je v logice chápání policistů a správního orgánu nutno považovat za sci-fi“*, podle jeho názoru *„heslo Pomáhat a chránit uvedené na vozidlech PČR je v dané souvislosti pouze levným sloganem vybízejícím k ironickým asociacím“*. Žalobce navrhl, aby soud žalované rozhodnutí zrušil a věc byla vrácena žalovanému k dalšímu řízení.

2. Žalovaný ve vyjádření k žalobě odkázal na žalované rozhodnutí, navrhl, aby soud žalobu zamítl.
3. Krajský soud v řízení vedeném podle ust. § 65 a násl. zákona č. 150/2002Sb., soudní řád správní, v platném znění (dále jen „s.ř.s.“), přezkoumal žalované rozhodnutí v mezích žalobních bodů, přičemž dospěl k následujícím skutkovým a právním závěrům:
4. Na tomto místě soud považuje za vhodné připomenout, že ačkoliv je povinností orgánů veřejné moci svá rozhodnutí řádně odůvodnit, nelze tuto povinnost interpretovat jako požadavek detailní odpovědi na každou námitku (ve vztahu k soudům srov. např. odst. 61 rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci Van de Hurk v. Nizozemí). Nadto je třeba si uvědomit, že orgán veřejné moci na určitou námitku může reagovat i tak, že v odůvodnění svého rozhodnutí prezentuje od názoru žalobce odlišný názor, který přesvědčivě zdůvodní. Tím se s námitkami účastníka řízení vždy - minimálně implicitně - vypořádá. Nelze proto bez dalšího uzavřít, že absence odpovědi na ten či onen argument žalobce v odůvodnění žalovaného rozhodnutí (či rozhodnutí soudu) způsobuje nezákonnost rozhodnutí či dokonce jeho nepřezkoumatelnost. Takovýto přístup by totiž mohl vést zejména u velmi obsáhlých podání až k absurdním důsledkům a k porušení zásady efektivní a hospodárnosti řízení. Podstatné je, aby se správní orgán (či následně správní soud) vypořádal se všemi základními námitkami účastníka řízení (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009, č. j. 9 Afs 70/2008 – 13). Soud

není povinen výslovně reagovat na každé tvrzení obsažené v žalobě (srov. rozsudek NSS ze dne 3. 4. 2014, č. j. 7 As 126/2013-19 a ze dne 6. 6. 2019, č. j. 7 As 185/2018-37, bod 9).

5. Zároveň je nutné dodat, že rozsah reakce soudu na konkrétní námitky je co do šíře odůvodnění spjat s otázkou hledání míry (proto zpravidla postačuje, jsou-li vypořádány alespoň základní námitky účastníka řízení /srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009, č. j. 9 Afs 70/2008 – 13, dostupný na www.nssoud.cz/), případně (za podmínek tomu přiměřeného kontextu) i s akceptací odpovědi implicitní (což připouští i Ústavní soud – srov. např. usnesení ze dne 18. 11. 2011, sp. zn. II. ÚS 2774/09 /odstavec 4 odůvodnění/, usnesení ze dne 11. 3. 2010, sp. zn. II. ÚS 609/10 /odstavec 5 odůvodnění/, usnesení ze dne 7. 5. 2009, II. ÚS 515/09 /odstavec 6 odůvodnění/, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2011, č. j. 4 Ads 58/2011 – 72, dostupný na www.nssoud.cz atd.) - tzn., že na určitou námitku lze reagovat i (např.) tak, že v odůvodnění svého rozhodnutí soud prezentuje od názoru žalobce odlišný názor, který přesvědčivě zdůvodní tak, že toto zdůvodnění poskytuje dostatečnou oporu výroku rozhodnutí. Ústavní soud v této souvislosti konstatoval: „[n]ení porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvracení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná“ (srov. nález ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08, bod 68; srov. obdobně též rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2013, č. j. 8 Afs 41/2012 - 50, bod 21, nebo ze dne 6. 6. 2013, č. j. 1 Afs 44/2013 - 30, bod 41, popř. ze dne 3. 7. 2013, č. j. 1 As 17/2013 – 50, bod 17). Ostatně i Ústavní soud v případě, že námitky stěžovatelů nejsou způsobilé změnit výrok rozhodnutí, tyto nevypořádává (srov. např. bod 24. nálezu 28. 5. 2009, sp. zn. II. ÚS 2029/08; Ústavní soud zde uvedl: „Ústavní soud se nezabýval dalšími námitkami stěžovatelky, protože by rozhodnutí o nich nebylo způsobilé změnit výrok.“), neboť si je plně vědom toho, že požadavky kladené na orgány veřejné moci - pokud jde o detailnost a rozsah vypořádání se s námitkami adresátů jejich aktů - nesmí být přemrštěné. Takové přehnané požadavky by byly výrazem přepjatého formalismu, který by ohrožoval funkčnost těchto orgánů, především pak jejich schopnost efektivně (zejména v přiměřené době a v odpovídajícím rozsahu) plnit zákonem jim uložené úkoly.
6. K tomu lze ještě uvést, že povinnost posoudit všechny žalobní námitky neznamená, že krajský soud je povinen reagovat na každou dílčí argumentaci a tu obsáhle vyvrátit, když jeho úkolem je vypořádat se s obsahem a smyslem žalobní argumentace (srov. rozsudek NSS ze dne 3. 4. 2014, č. j. 7 As 126/2013-19). Anebo jak uvedl NSS v rozsudku ze dne 24. 4. 2014, č. j. 7 Afs 85/2013, který lze aplikovat nejen na odůvodnění rozsudku soudu, ale analogicky a logicky i na odůvodnění rozhodnutí správních orgánů:

„...přestože je třeba z hlediska ústavních principů důsledně trvat na povinnosti dostatečného odůvodnění rozhodnutí, nemůže být tato povinnost chápána dogmaticky. Rozsah této povinnosti se totiž může měnit podle povahy rozhodnutí a musí být posuzován s ohledem na okolností každého jednotlivého případu. Podstatné podle názoru Nejvyššího správního soudu je, aby se správní soud ve svém rozhodnutí vypořádal se všemi stěžejními námitkami účastníka řízení, což může v některých případech konzumovat i vypořádání některých dílčích a souvisejících námitek. Absence výslovného posouzení dílčí žalobní námitky, která souvisela s námitkami stěžejními, za situace, kdy městský soud v odůvodnění napadeného rozsudku dospěl k věcně správnému závěru, že stěžovatel neunesl v daňovém řízení důkazní břemeno, neboť

důkazy jím předložené neprokázaly u sporných obchodních případů splnění podmínek pro uplatnění nároku na odpočet DPH, nezpůsobuje jeho nepřezkoumatelnost. V této souvislosti lze odkázat např. na náleze Ústavního soudu ze dne 21. 12. 2004, sp. zn. II. ÚS 67/04, v němž bylo zdůrazněno, že z hlediska splnění náležitostí rozhodnutí není povinností soudu se v jeho odůvodnění speciálně vyjadřovat ke všem jednotlivým argumentům účastníka podporujícím jeho konkrétní a z hlediska sporu pouze dílčí tvrzení, pokud stanovisko k nim jednoznačně a logicky vyplývá ze soudem učiněných závěrů.“

Anebo jak uvedl NSS v rozsudku ze dne 6. 4. 2016, č. j. 6 Afs 3/2016-45, bod 19:

„Nejvyšší správní soud se nejdříve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu, přičemž dospěl k závěru, že jde o rozhodnutí zcela srozumitelné a přezkoumatelné. Je pravda, že krajský soud podrobně a výslovně nereagoval na každou jednotlivost, kterou stěžovatelka v žalobě namítla. Sám však na úvod rozhodnutí avizoval, že s ohledem na obsáhlou žalobu zvolí jinou cestu vypořádání žaloby, a to sice že zformuluje právní názor, v jehož konkurenci žalobní námitky jako celek neobstojí. Takový přístup je zcela legitimní a aproboval ho i Ústavní soud....“: „Není porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvracení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná.“ [náleze Ústavního soudu ze dne 12. února 2009 sp. zn. III. ÚS 989/08 (N 26/52 SbNU 247), bod 68]. Také Nejvyšší správní soud v minulosti uvedl, že „pokud si tedy stěžovatelka myslí, že na její košatou a obsáhlou žalobu musel reagovat krajský soud stejně košatým a obsáhlým rozsudkem, mylí se. Opačný závěr by směřoval k tomu, že u podání mimořádně rozsáhlých, jako je i podání stěžovatelky, by bylo velmi obtížné sepsat ‚přezkoumatelný‘ rozsudek.“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. června 2014 č. j. 10 Afs 18/2015-48, bod 13).

7. Dále platí, že samu okolnost, že soud nepřisvědčil argumentaci účastníka řízení, nelze bez dalšího považovat za porušení jeho práv. Právo na spravedlivý proces nelze vykládat tak, že jde o právo jednotlivce na vyhovění jeho návrhu či na rozhodnutí v jeho prospěch (srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 20. 10. 2011, sp. zn. III. ÚS 2773/11, dostupné /stejně jako další níže citovaná rozhodnutí Ústavního soudu/ na <http://nalus.usoud.cz>).
8. Soud dodává, že není smyslem soudního přezkumu stále dokola podrobně opakovat již jednou vyřčené, a proto se může soud v případech shody mezi názorem soudu a odůvodněním žalobou napadeného rozhodnutí odkazovat na toto odůvodnění (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005 – 130 publikovaný pod č. 1350/2007 Sb. NSS, či rozsudky téhož soudu ze dne 2. 7. 2007, č. j. 4 As 11/2006-86, a ze dne 29. 5. 2013, č. j. 2 Afs 37/2012 – 47, všechny dostupné na www.nssoud.cz).
9. K soudnímu přezkumu ve správním soudnictví je třeba i pro danou věc uvést, že v rozsudku ze dne 20. 10. 2015 ve věci č. 4037/10 – Fazia Ali v. Spojené království Evropský soud pro lidská práva uvedl, že pojem „úplný přezkum“ však není vykládán doslova a Soud (zde míněno ESLP) se v zásadě spokojí, bude-li přezkum dostatečný (sufficient review). Je třeba též přihlídnout ke specifčnosti řízení ve správním soudnictví, v rámci něhož může být skutkový přezkum v zásadě omezený a odvolací soudní orgán se může zaměřit spíše na přezkum předchozího řízení než na přijímání skutkových závěrů. Z článku 6 Úmluvy tak

nevyplývá právo na přístup k soudu, který může nahradit názor správního orgánu svým vlastním názorem; v této souvislosti Soud (ESLP) zdůrazňuje, že musí být respektována rozhodnutí správních orgánů založená na vhodnosti (expediency), která jsou mnohdy přijímána ve specializovaných oblastech práva, jakými jsou např. územní plánování, ochrana životního prostředí či regulace lovu (např. Bryan proti Spojenému království, č. 19178/91, rozsudek ze dne 22. listopadu 1995, § 47). Při posuzování dostatečnosti soudního přezkumu je podle ESLP nutno posoudit:

- (i) pravomoci příslušného soudního orgánu,
- (ii) oblast, jíž se rozhodnutí správního orgánu týká, a to zejména z pohledu, zda obsahuje posouzení otázek vyžadujících zvláštní odborné znalosti,
- (iii) míru správního uvážení, kterou v dané věci příslušné správní orgány mají,
- (iv) způsob, jakým bylo rozhodnutí přijato, zejména z pohledu záruk, které měli účastníci správního řízení k dispozici, a
- (v) obsah sporu včetně rozsahu soudní žaloby. Soud proto musí přezkoumat právní zakotvení soudního přezkumu jako celek, včetně procesních záruk, které účastníci řízení mají k dispozici, a ověřit, zda byly skutkové okolnosti v řízení jako celku náležitě přezkoumány. Z toho vyplývá, že soud ve správním soudnictví v dané věci nemůže svým rozhodnutím nahradit odborné věcné závěry správních orgánů, k nimž jsou jen tyto povolány z hlediska jejich odborné kompetence.

10. Mezi účastníky je nesporné a ze správního spisu vyplývá, že žalobce skutečně dne 15. 11. 2017 ve výše uvedenou dobu a na výše zmíněném místě překročil jako řidič zmíněného motorového vozidla nejvyšší povolenou rychlost mimo obec 90 km/hod. o 51 km/hod. Jedinou a stěžejní spornou otázkou mezi účastníky je to, zda žalobce jednal v krajní nouzi, čili zda v jeho případě existovaly okolnosti vylučující protiprávnost jeho jednání, a to, zda se skutečně jedná o krajní nouzi. K tomu je třeba uvést, že mezi účastníky je nesporné, že žalobce obdržel během jízdy telefonát z mateřské školky zmíněného obsahu, tj. že jeho dcera A. „silně zvrací, je malátná, bez barvy, volá rodiče“, a dále, že v tomto telefonátu bylo obsaženo to, že podle něj by zavolat lékařskou pomoc znamenalo, že by do nemocnice musela jet sama, jen s lékařem, pro ni neznámou osobou. Žalovaný tuto skutečnost nespороval, dospěl však k závěru, že nejsou splněny zákonné podmínky pro vyvození závěru, že by zmíněné jednání žalobce, spočívající ve zmíněném překročení nejvyšší povolené rychlosti, bylo možné posoudit jako jednání v krajní nouzi, tedy v daném případě podle názoru žalovaného nebyla splněna podmínka subsidiarity, tedy že v dané situaci nebylo možno nebezpečí hrozící zájmu chráněnému zákonem (život a zdraví dcery žalobce) odvrátit jinak, např. přivoláním rychlé záchranné služby či běžné sanitky nebo lékařské pohotovosti, a dále absentovala i podmínka proporcionality, tedy že jednáním nebyl způsoben zřejmě stejně závažný následek jako v důsledku jednání vykazujícího znaky přestupku. Ve vztahu k nesplnění podmínky subsidiarity dospěl žalovaný k závěru, že z podkladů předložených žalobcem (potvrzení ze dne 15. 11. 2017 z Mateřské školy Lentilka v Hradci Králové o předání dcery otci z důvodu nevolnosti a vysoké teploty, kdy otec byl o zdravotním stavu informován v čase 11,00 hod., ze zprávy o ambulantním ošetření jeho dcery v dětské ambulanci, Fakultní nemocnice v Hradci Králové ze dne 15. 11. 2017 v čase 13,53 hod. a z parkovacího lístku z parkoviště Fakultní nemocnice v Hradci Králové ze dne 15. 11. 2017 – příjezd 13,11 hod. a odjezd 13,59 hod., z předloženého

spisového materiálu zahrnující údaj o přijetí naléhavého telefonátu o zdravotních problémech jeho dcery z mateřské školky v 11,00 hod.) žalovaný zjistil, že lékařské ošetření bylo poskytnuto jeho dceři 2 hodiny poté, co učitelka z mateřské školy informovala telefonicky žalobce o zdravotním stavu jeho dcery a žalovaný dospěl k závěru, že: „Z uvedené časové osy a s ohledem na skutečnost, že zdravotní stav dcery se nezhoršoval, neboť k ní nebyla volána rychlá záchranná služba ani jiný lékař a s ohledem na závěr stanovený ve zprávě o ambulantním vyšetření (dcera obviněného byla ošetřena pro dopolední zvracení, teplotu a bolest břicha), ze které je patrné, že u dcery obviněného bylo provedeno standardní vyšetření a následně byla propuštěna do domácího léčení (nebylo provedeno žádné odborné ošetření ani nebyla hospitalizována) je možné vyvodit závěr, že ačkoli byl zdravotní stav jeho dcery zcela jistě nepříjemný, život bezprostředně ohrožující nebyl, a tudíž neodůvodňoval tak markantní překročení nejvyšší dovolené rychlosti. Odvolací orgán na tomto místě upozorňuje, že v žádném případě nezpochybňuje zdravotní stav dcery a je si vědom, že obviněný měl o svou dceru strach, ale pro vznik stavu krajní nouze je třeba skutečné, reálné nebezpečí, které přímo hrozí nebo trvá v čase i prostoru a nikoliv jen v představě osoby, která jej odvrací. Pokud nebezpečí není reálné, neexistuje ani ohrožení zákonem chráněných zájmů, nejde o jednání při odvracení nebezpečí a nejsou splněny podmínky pro vznik stavu krajní nouze. Tvzení, že nechtěl, aby dcera jela sanitkou sama s lékařem do nemocnice na vyšetření z důvodu špatných zkušeností z lékařského prostředí, a z důvodu vyvolání stresové reakce u dcery, v daném případě neobstojí. Pokud by skutečně byl zdravotní stav dcery život ohrožující či se začal zhoršovat, jistě by personál mateřské školky zavolal na místo lékaře, přičemž tyto subjektivní okolnosti uváděné obviněným by v danou chvíli vyhodnotil jako sekundární s ohledem na život a zdraví jeho dcery. Nad rámec uvedeného, i kdyby na místo vyjeli záchranáři a dceru by bez doprovodu dospělého odvezli do nemocnice, nesmí se zapomínat, že jsou na tuto krizovou situaci profesionálně školení. A v případě, že by obviněný po příjezdu do školky sám vyhodnotil stav dcery jako závažný (roz. bezprostředně ohrožující na životě), jistě by na místo přivolal rychlou záchrannou službu sám, přičemž první pomoc dceři by tak byla poskytnuta ještě před převozem do nejbližšího lékařského zařízení a převoz do nemocnice by byl rychlejší s přihlédnutím ke skutečnosti, že její vozidla mají právo přednostní jízdy např. i na křižovatkách se světelnou signalizací a za účelem minimalizace nebezpečí plynoucího z rychlé jízdy jsou vybaveny světelnými a zvukovými výstražnými zařízeními za účelem varování ostatních účastníků silničního provozu, a které současně řídí vyškolení řidiči.“ Nebyla tak podle názoru žalovaného splněna podmínka subsidiarity, přičemž nebyla splněna ani podmínka proporcionality, k níž žalovaný uvedl tento závěr: „V daném případě došlo obviněným k překročení nejvyšší dovolené rychlosti mimo obec nejméně o 56%, přičemž rychlost jízdy je faktor, který velmi významně ovlivňuje bezpečnost silničního provozu a může mít za následek např. nedostatečné či dokonce mylné vyhodnocení krizových dopravních situací, přehlédnutí např. ostatních řidičů motorových i nemotorových vozidel, chodců nebo dokonce dopravního značení, čímž může dojít minimálně k ohrožení ostatních účastníků silničního provozu a v krajním případě až k dopravní nehodě se ztrátami na zdraví nebo životě ostatních účastníků provozu nebo ke škodě na majetku. Obviněný se přestupku dopustil na velmi frekventované silnici, v poledních hodinách ve všední den, kdy je na této páteřní komunikaci spojující Čechy s Moravou větší hustota a intenzita silničního provozu. Obviněný by měl mít na paměti, že byt měl zcela logicky a přirozeně strach o svou dceru, neopravňovalo ho to k tak enormnímu překročení rychlosti, a tím k ohrožení nejen sebe a spolucestujících v jeho vozidle, ale i ostatních účastníků provozu na pozemních komunikacích. Namítá-li tedy zmocněnec, že obviněný svým

jednáním nikoho neohrozil ani neomezil, tak odvolací orgán vzhledem k výše uvedenému se s tímto tvrzením nemůže ztotožnit.“ Poté žalovaný odkázal ještě na výjimečnost aplikace institutu krajní nouze s odkazem na judikaturu NSS (např. rozsudek NSS ze dne 11. 7. 2016, č. j. 7 As 64/2016-45). K navrhovaným důkazům, tedy výsledku učitelky mateřské školy a spolucestujících z vozidla žalobce žalovaný „nepřistoupil“, a to z důvodu, že takové dokazování by bylo nadbytečné, neboť spolucestující by mohli pouze potvrdit přijatý telefonní hovor „od paní učitelky ze školky“ a „výpověď paní učitelky z mateřské školy by jen těžko ospravedlňovala jednání obviněného v krajní nouzi z důvodu zdravotního stavu dcery, neboť kdyby dcera obviněného byla bezprostředně ohrožena na životě, tak jistě ona, jako odborně vzdělaná a na tyto situace pedagogicky školená osoba zavolala na místo rychlou lékařskou pomoc, protože kdyby tak neučinila, sama sebe by vystavila nebezpečí postihu za trestný čin“.

11. S výše uvedenými závěry žalovaného se krajský soud ztotožňuje a navíc dodává následující skutečnosti:
12. Přestupek je společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin [§ 5 zák. č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, v platném znění (dále jen „zákon o přestupcích“)]. Podle § 24 odst. 1 zákona o přestupcích čin jinak trestný jako přestupek není přestupkem, jestliže jím někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněného zákonem a podle odst. 2 téhož ustanovení nejde o krajní nouzi, jestliže toto nebezpečí bylo možno za daných okolností odvrátit jinak nebo následek tímto odvracením způsobený je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil, anebo byl-li ten, komu nebezpečí hrozilo, povinen jej snášet.
13. Konstantní soudní judikatura, týkající se tohoto institutu, se vztahuje k předchozí právní úpravě a vzhledem k tomu, že nová právní úprava zákona o přestupcích oproti předchozí [§ 2 odst. 2 písm. b) zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích] neobsahuje podstatné rozdíly, je možné ji aplikovat i v daném případě. Krajní nouze reaguje na stav nebezpečí pro dva zákonem chráněné zájmy, kdy je možné chránit jeden z těchto zájmů jen tím, že se poruší nebo ohrozí zájem druhý, „*střetnutí zájmů spočívá v tom, že jednomu ze zájmů hrozí porucha, která může být odvrácena pouze poruchou druhého zájmu. Podmínky krajní nouze jsou vázány přísnými omezeními. Smyslem krajní nouze je ochrana významnějšího zájmu obětováním zájmu méně významného. Při kolizi rovnocenného zájmu je třeba zdržet se jednání odvracejícího nebezpečí. U krajní nouze lze rozlišit podmínky, jejichž naplněním vzniká stav krajní nouze a podmínky jednání ve stavu krajní nouze. Podmínkami, při jejichž naplnění vzniká stav krajní nouze, jsou reálnost a bezprostřednost hrozby nebezpečí. Podmínkami jednání ve stavu krajní nouze jsou dodržení principu subsidiarity a proporcionality. Nebezpečí musí zájmu chráněnému zákonem hrozit přímo, bezprostředně. Nebezpečí hrozí přímo, je-li zde hrozba nebezpečí, které má bezprostředně nastat, tzn., že z okolností případu je zřejmé, že nebezpečí bez prodlení určitě bude následovat za hrozbou. Jedná se o případy, kdy slet událostí spěje k poruše zájmu, nebo jsou splněny podmínky, aby porucha nastala. Za jednání v krajní nouzi nelze považovat jednání předčasné, kdy nebezpečí zájmu chráněnému zákonem ještě přímo nehrozí, nebo opožděné v době, kdy již nebezpečí pominulo“* (srov. rozsudek NSS ze dne 22. 3. 2013, č. j. 5 As 114/2012-19).

14. Zároveň je třeba konstatovat, že pro trestnost přestupků platí obdobné principy a pravidla jako v případě trestných činů (srov. rozsudek NSS ze dne 31. 5. 2007, č. j. 8 As 17/2007-135, publikovaný pod č. 1338/2007 Sb. NSS, a dále usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 15. 1. 2008, č. j. 2 As 34/2006-73). Je tak možné v dané věci aplikovat i teorii trestního práva, která se vztahuje k tomuto institutu (např. publikace *Trestní právo hmotné – obecná část*, od autorů Novotný, O., Vanduchová, M., a kol., nakladatelství Praha ASPI, rok 2007).
15. Krajní nouzi je třeba považovat za obecný institut v rámci okolností vylučující protiprávnost, když v případě krajní nouze na rozdíl od nutné obrany se nejedná o odvrácení bezprostředního útoku, ale pouze hrozícího nebezpečí. Pro jednání v krajní nouzi musí být splněny tři základní podmínky, a to 1) přímo hrozící nebezpečí, 2) subsidiarita, 3) proporcionalita. V případě první podmínky, tedy že jednání v krajní nouzi musí směřovat k odvrácení přímo hrozícího nebezpečí, je třeba uvést, že odvrácení přímo hrozícího nebezpečí je základní podmínkou pro možnost užití krajní nouze. Nebezpečí je stav hrozící poruchou některému zájmu chráněného zákonem (v daném případě se nepochybně jedná o život a zdraví dcery žalobce – ostatně tento zájem chráněný zákonem v daném případě správně specifikoval i žalovaný – srov. strana 4, druhý odstavec žalovaného rozhodnutí). Pro splnění této podmínky je však zároveň i třeba, aby přímo hrozící nebezpečí bylo skutečné, tedy nejen v představě zasahující osoby (srov. rozsudek NSS ze dne 26. 11. 2009, č. j. 5 As 97/2008-73). Jak vyplývá ze správního spisu a ostatně i z žalovaného rozhodnutí (navíc to ani žalobce v žalobě nepopírá), žalobce v přestupkovém řízení tvrdil, že nechtěl, „aby dcera jela sanitkou sama s lékařem do nemocnice na vyšetření z důvodu špatných zkušeností z lékařského prostředí a z důvodů vyvolání stresové reakce dcery...“, přičemž zdůrazňoval právě zmíněný telefonát učitelky z Mateřské školy Lentilka, který byl „naléhavý a vystresovaný“, kdy ta mu sdělila, že jeho dcera silně zvrací, je malátná, bez barvy, volá rodiče, a žalobce tvrdil, že „zavolat lékařskou pomoc by znamenalo, že do nemocnice by musela jet sama, jen s lékařem, pro dcera neznámou osobou“. Tato skutečnost, sama o sobě bez dalšího, tedy že vzhledem ke zmíněným zdravotním problémům, pocitům a projevům jeho dcery („volala rodiče“), nemůže být dostatečným důvodem pro přijetí závěru o tom, že v daném případě hrozilo přímo reálné nebezpečí ohrožení zdraví a života dcery z důvodu, že by se její otec včas nedostavil a nedoprovodil ji k lékaři, a to i v případě, že by byla přivolána lékařská pomoc a dcera žalobce by musela jet s lékařem do nemocnice. Muselo by totiž být prokázáno, a to za pomoci příslušných lékařských odborných zpráv, že by přítomnost otce v daném případě byla nezbytně nutná z hlediska zachování života a zdraví jeho dcery, např. z důvodu, že jeho dcera trpí nějakou závažnou chorobou, např. psychosomatickou poruchou či onemocněním, že by v takovém případě nepřítomnost jednoho z rodičů mohla zabránit v daném konkrétním případě závažným následkům na životě a zdraví jeho dcery v důsledku právě takové psychosomatické či obdobné poruchy či onemocnění.
16. Jistě lze po lidské stránce pochopit situaci otce dcery, který, když obdrží takový telefonát, tak samozřejmě by se chtěl co nejrychleji dostat ke své dceři, avšak i on sám musí uznat, že když není lékařem, tak nemůže po odborné stránce vyřešit zdravotní problémy, kterými jeho dcera v daném případě trpěla. Právě proto, že on je rodič, tak by si měl uvědomit, že pro takový případ je zřízena rychlá záchranná služba s příslušným vybavením, která je schopná zajistit převoz jeho dcery do lékařského zařízení za účelem poskytnutí odborné

lékařské péče dceři. Pokud žalobce tvrdil, že „*nechtěl, aby dcera jela sanitkou sama s lékařem do nemocnice na vyšetření z důvodu špatných zkušeností z lékařského prostředí a z důvodu vyvolání stresové reakce dcery*“, tak jednak neuvedl konkrétně o jaké „*špatné zkušenosti z lékařského prostředí*“ se jednalo s tím, že měl pouze obavy o vyvolání stresové reakce, aniž to doložil nějakou konkrétní zkušeností, potvrzenou odborným nálezem, který by se týkal hodnocení „*stresových reakcí*“ jeho dcery. A pokud hodnotil on sám zdravotní stav jeho dcery jako velmi vážný, tak přece musel vědět, že život a zdraví jeho dcery závisí na odborné lékařské péči, nikoliv pouze na jeho pouhé přítomnosti. V takovém případě on sám měl neprodleně, pokud se domnívá, že stav jeho dcery je vážný, trvat na urychleném přivolání lékařské záchranné služby. Pokud v přestupkovém řízení poukazoval na údajné špatné zkušenosti z lékařského prostředí, na údajné vyvolání stresové reakce dcery, tak tato tvrzení sama o sobě bez dalšího nemohla být důvodem pro to, aby byla splněna výše uvedená první podmínka pro aplikaci institutu krajní nouze, neboť tyto skutečnosti samy o sobě bez dalšího, tj. bez příslušné lékařské zprávy na možnosti vyvolání stresové reakce jeho dcery, nemohou obstát. V tomto směru ani svědecká výpověď učitelky z mateřské školky by nemohla nahradit případné lékařské potvrzení o možnosti ohrožení zdraví a života dcery v důsledku vyvolání stresové situace u jeho dcery v souvislosti s tím, že ta nebyla doprovázena žalobcem k lékaři. Bylo tedy na žalobci, aby své tvrzení doložil, když toto tvrzení samo o sobě bez dalšího nestačilo, aby žalobce v přestupkovém řízení unesl své břemeno tvrzení a i břemeno důkazní. K tomu soud uvádí následující skutečnosti.

17. Zásada oficiality v přestupkovém řízení znamená, že minimálně důkazní břemeno je sice na správním orgánu, avšak pokud je tvrzením obviněného z přestupku některý z důkazů zpochybněn, přesouvá se důkazní břemeno na jeho stranu a je pouze na něm, aby svá tvrzení prokázal. K tomu NSS uvedl, že „*názor stěžovatele by v podstatě znamenal, že jakékoliv jeho tvrzení musí dokazovat správní orgán, což by vedlo ke zcela absurdním situacím*“ (srov. rozsudek NSS ze dne 2. 5. 2013, č. j. 3 As 9/2013-35). V případě této skutečnosti o přesunu důkazního břemene se nejedná o žádný subjektivní a nesprávný, či jen „*kategorický*“ závěr krajského soudu, ale ten vyplývá z již konstantní judikatury NSS a NSS jej dlouhodobě a bez výjimek zastává (srov. rozsudky NSS ze dne 12. 11. 2015, 10 As 124/2015-47, ze dne 22. 5. 2018, č. j. 3 As 11/2017-42, ze dne 23. 8. 2013, č. j. 1 As 45/2013-37), ostatně již i NSS judikoval, že se jedná o konstantní judikaturu (srov. rozsudek NSS ze dne 28. 8. 2015, č. j. 2 As 43/2015-51). V daném případě podle názoru krajského soudu byla povinnost správního orgánu zjistit věci, o níž nejsou důvodné pochybnosti, splněna, výrok rozhodnutí je opřen o smysluplná, relevantní a ucelená zjištění, podložená provedeným dokazováním, žalobcem nebyly vzneseny v řízení důvodné pochybnosti a ty, které byly vzneseny v žalobě, byly pouze účelového charakteru (srov. usnesení NSS ze dne 3. 3. 2016, č. j. 10 As 24/2015-58, bod 35).
18. Nebyla tedy prokázána podmínka existence přímo hrozícího nebezpečí. Nenasvědčovala žádná skutečnost tomu, že by hrozící nebezpečí neexistovalo jen v představě žalobce, jako zasahující osoby. Pokud by tomu tak nebylo a k naplnění institutu krajní nouze by postačoval takový obdobný telefonát v každém případě, kdy se dítěti v mateřské školce „*udělá špatně*“, a to samozřejmě vždy v prvé řadě „*volá rodiče*“, když samo neví, že je třeba volat rychlou záchrannou službu, k tomu je příslušná přítomná učitelka v mateřské škole. Ostatně jak žalovaný správně uvedl, ta je nepochybně odborně vzdělaná na tyto situace, pedagogicky školená osoba, a je povinna zavolat rychlou lékařskou pomoc. Jinak by rodiče

po takovém telefonátu mohli vždy překračovat nejvyšší dovolenou rychlost v silničním provozu a ohrožovat tak nepochybně životy a zdraví ostatních účastníků silničního provozu jen z důvodu, že se domnívají, že jejich dítě bez jejich přítomnosti trpí nějakou závažnou zdravotní poruchou, či dokonce bude ohrožena na životě. Takové úvahy jsou vzhledem k situaci a okolnostem dané věci bez přistoupení dalších okolností, např. již zmíněné psychosomatické poruchy či onemocnění diagnostikované lékaři, v této situaci naprosto nepřiměřené a jedná se v podstatě o naplnění představ „milujících“ rodičů, což samozřejmě lze z lidského hlediska pochopit. Ale na druhé straně je třeba pochopit, že takové situace by měly být zcela výjimečné, neboť i sám žalobce přece musí nepochybně uznat, že pokud se „řítí“ v běžném silničním provozu rychlostí vyšší o 51 km/hod. než rychlostí povolenou, tak jeho tvrzení o tom, že pouhý jeho přirozený strach o jeho dceru může převážit nad rizikem, které plyne z ohrožení bezpečnosti silničního provozu, je nepatřičné a není relevantní pro aplikaci institutu krajní nouze. Protože na světě existuje v ten moment jeho rychlé jízdy také spousta dalších lidských osob, řidičů či ostatních účastníků silničního provozu, kteří žalobce potkávali, a pokud žalobce by nezvládl řízení vozidla v důsledku nepřiměřené rychlosti, může způsobit daleko vážnější následky, než je pouhý stres jeho dcery v případě, že by dodržoval pravidla silničního provozu a včas by se ke své dceři nedostal. I když žalovaný to přímo v žalovaném rozhodnutí neuvedl, tak k této první podmínce se v podstatě vyjádřil na straně 5 (viz výše citovaná část žalovaného rozhodnutí), když hodnotil, že v daném případě neexistovalo reálné, přímo hrozící nebezpečí, a to vzhledem k již výše zmíněné časové ose, kdy lékařské vyšetření bylo poskytnuto dceři žalobce dvě hodiny poté, co učitelka z mateřské školy informovala žalobce o zdravotním stavu jeho dcery. K tomu se žalobce nijak v žalobě nevyjádřil, tedy nepochybně tuto skutečnost, když zejména kritizoval policisty.

19. K tomu krajský soud poznamenává, že v daném případě nemohla Policie České republiky nahrazovat činnost rychlé záchranné služby, kdyby tomu tak bylo, tak by v podstatě ji bylo možné zrušit a k nehodám by vyjížděla jen Policie České republiky. V daném případě se o žádnou nehodu ani nejednalo, žalobce neuvedl žádnou podstatnou skutečnost, která by mohla u policisty vzbudit byť jen představu o tom, že dcera žalobce nevyhnutelně potřebuje pomoc otce, a to vzhledem právě k nějakému závažnému psychosomatickému či jinému obdobnému onemocnění, které by vyžadovalo nutně pomoc otce. A ani v takovém případě nelze rozumně po Policii České republiky vyžadovat, aby v ten moment žalobce „za použití majáku“ odvezla do školky a převezla jej s dcerou do nemocnice, to už je opravdu možné považovat za „sci-fi“.
20. V daném případě nebylo třeba provádět dokazování výsledkem spolucestujících žalobce a učitelky z mateřské školy, neboť ani žalovaný nepopíral tvrzení žalobce o obsahu zmíněného telefonátu a o obsahu sdělení poskytnutého učitelkou mateřské školky žalobci. Krajský soud ve shodě s žalovaným dospěl k závěru, že takové dokazování je v daném případě nadbytečné, a ani krajský soud takové dokazování neprováděl. Zároveň se krajský soud shoduje s žalovaným v jeho závěrech, které se týkají nesplnění dalších podmínek aplikace institutu krajní nouze, tj. že nebyla splněna podmínka subsidiarity a proporcionality. V dané situaci bylo nepochybně možné hrozící nebezpečí v souvislosti se zdravotními problémy jeho dcery odvrátit jinak, tj. přivoláním rychlé záchranné služby či běžné sanitky lékařské pohotovosti. Krajskému soudu nepřísluší hodnotit zdravotní stav jeho dcery. Žalovaný tvrdí, že vzhledem k výše zmíněné časové ose (lékařská pomoc byla

poskytnuta dvě hodiny po zmíněném telefonátu), nebylo provedeno žádné odborné vyšetření, dcera žalobce nebyla hospitalizována, tedy v dané věci nebylo třeba ani volat rychlou záchrannou službu. To samozřejmě bez dalšího nelze hodnotit ex post tak, že by jen z tohoto důvodu nebyla splněna podmínka subsidiarity, protože ve chvíli vzniku zdravotních problémů dcery žalobce takový závěr nemohl nikdo vzhledem k okolnostem předpokládat. Na druhé straně je však třeba konstatovat, že žalobce sám nebyl schopen řešit zdravotní problém jeho dcery, ostatně kdyby tomu tak bylo, tak by ji neodvezl sám do nemocnice za účelem lékařského vyšetření, a pokud měl údajně špatné zkušenosti z lékařského prostředí, tak se jedná o naprosto obecné tvrzení, které samo o sobě nemůže vést k závěru, že podmínky aplikace institutu krajní nouze byly naplněny. Navíc, pokud toto jeho přesvědčení bylo reálné a podložené (což byl opět povinen prokázat žalobce, nikoliv jen v přestupkovém řízení tvrdit), tak měl sám zavolat rychlou záchrannou službu a uvést jí své údajné „špatné zkušenosti“ z lékařského prostředí a trvat na poskytnutí odborné lékařské péče tam, kde tyto špatné zkušenosti nenabyl. Na druhé straně je třeba však poznamenat, že v případě skutečného ohrožení života musí zasahující lékař jednat rychle a bez prodlení, rovněž je třeba poukázat na fakt, že učitelka v mateřské škole, pokud by se jednalo skutečně o závažné zdravotní problémy s možným ohrožením života dcery žalobce, by v případě nepřivolání rychlé lékařské záchranné služby vystavila sebe postihu za trestný čin. Ostatně sám žalobce tento závěr žalovaného, tedy že *„Výpověď paní učitelky z mateřské školky jen těžko ospravedlňovala jednání obviněného v krajní nouzi z důvodu zdravotního stavu dcery, neboť kdyby dcera obviněného byla bezprostředně ohrožena na životě, pak by zajisté ona jako odborně vzdělaná a na tyto situace pedagogicky školená osoba zavolala na místo rychlou lékařskou pomoc, protože kdyby tak neučinila, sama sebe by vystavila nebezpečí postihu za trestný čin.“* (srov. strana 7 první odstavce žalovaného rozhodnutí), v žalobě nenapadl. K tomuto správnému závěru žalovaného neuvedl žalobce žádnou konkrétní námitku, pouze v podstatě „apeloval“ na soud, aby pochopil jeho situaci a kritizoval to, že *„správní orgány nechápou ani fungování psychiky malého dítěte, pro něhož je samotná cesta sanitkou do cizího prostředí nemocnice bez přítomnosti svých blízkých, extrémně stresujícím momentem, mající bezprostřední vliv na jeho somatický stav a separační úzkost“*, aniž by konkrétně nějakým lékařským odborným nálezem možnost existence extrémně stresujícího momentu, který by měl vliv na zdraví či život jeho dítěte, předložil, a to již v přestupkovém řízení. Poté kritizoval Policii České republiky a vytýkal správnímu orgánu nedostatečně zjištěný stav a vady právního posouzení. K takovému závěru žalobce se však krajský soud nepřiklonil. Pokud žalobce odkazuje na § 858 nového občanského zákoníku, tak ten upravuje práva a povinnosti rodičů, spočívající v péči o dítě, zejména péči o jeho zdraví, avšak to neznamená, že by v případě převozu dítěte se zdravotními problémy k lékaři, zejména v akutních případech, bylo nutné vždy vyžadovat přítomnost rodičů. A to zejména pokud by se jednalo o závažné ohrožení života a zdraví dítěte. Pokud by tomu tak nebylo, tak by v každém takovém případě musel být nejprve zavolán k dítěti rodič, a jen poté by mohla rychlá záchranná služba odvézt jeho dítě do nemocnice. To už by však mohlo být často i pozdě.

21. Protože žaloba nebyla důvodná, musel ji krajský soud zamítnout (§ 78 odst. 7 s.ř.s.).
22. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., když neúspěšný žalobce neměl právo na náhradu nákladů řízení a úspěšnému žalovanému žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost (mimořádný opravný prostředek) ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Pardubice 29. ledna 2020

JUDr. Jan Dvořák v. r.
samosoudce